

Лідія ВІЦЕНЯ – сучасна українська поетка, прозаїк, публіцист, журналіст, редактор, член національних спілок журналістів (1980) і письменників (2001) України, заслужений журналіст України (2009).

Народилася 9 листопада 1954 р. в селі Дібрівці Миргородського району на Полтавщині. 1977 р. закінчила факультет журналістики Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Працювала в редакціях газет «Комсомолець Полтавщини» та «Зоря Полтавщини».

Ще у шкільні роки стала на шлях поетичної творчості. Її вірші друкували газети й журнали «Зірка», «Молодь України», «Літературна Україна», «Дніпро», «Журналіст України», «Дзвін», «Київ» тощо, ізраїльський часопис «Соборність», низка поетичних антологій, збірників, освітніх видань, як-от: «Ворскла» (Харків, 1977), «У Ворсклі і Янтри одні береги» (українською та болгарською мовами, Харків, 1981), «Література рідного краю» (Миргород, 1999), «Калинове грона» (Полтава – Кременчук, 2004), «Біла альтанка» (Полтава, 2007), «Вишнева повінь» (2012) та ін.

У набутку письменниці – книги поезії «Космограма душі» (Полтава, 1999), «Несподіваний вогонь» (Полтава, 2001), «Усе в житті не випадково» (Полтава, 2004); художньо-документальні повісті «Сашенька» (Полтава, 1994; видання друге, доповнене, авторизований переклад російською мовою – Полтава, 2002), «Життя, що стало долею» (Полтава, 2003; «Прости за все... Одинадцять сходинок у вічність» – видання друге, перероблене й доповнене, Полтава, 2016).

Лідія Віценя – лауреатка полтавських обласних та міських журналістських і літературних премій – імені Петра Артеменка (1998), імені Григорія Яценка (1998), імені Володимира Короленка (2004), імені Леоніда Бразова (2009), імені Івана Котляревського (2016). 2006 р. вона здобула Всеукраїнську премію НСЖУ «Золоте перо».

РІЗДВЯНА ЗУСТРІЧ

Ця свічка із ванільним ароматом
В глибокій вазі шепче про дива.
Кутя на підвіконні мамі з татом.
Почнеться ніч із подиху Різдва.
Тремтливим вогником нічний метелик
Меди збирає в золоті зернят.

...У нашому саду таке хурделить!
Заніс у хату тато пташенят,
І ми всі разом дихаємо в спинки
Обом синичкам, змерзлим на грудки,
Аж доки два сердечка дзенькнуть дзвінко
Різдвяним дивом: ожили пташки.

...Кутя на підвіконні. Свічка шепче
Ванільним ароматом про дива.
Від сліз двоїться вогник. Чи невже то
Уже їх два, метелики? Їх два.

КРІЗЬ СТОЛІТТЯ

Січень скресає туманом гіркої отрути,
Вітром сірчаным досі обпалює груди.
Видих і вдих над Україною – Крути.
Дихати нічим, та не врятує лютий –

Димом сірчаным питиме очі майдану,
В каску блакитну насипле небес багряних.
Вечір задмухає сонця розхлюпану рану,
Спалені крила цілюючи богообраних.

* * *

Йду вулицею і розмовляю із Господом
У ритмі білого вірша –
Заримовані молитви звучать неширо,
Навіть «Отче наш», найвища із поезій,
Є найдосконалішим верлібром.
Не знаю, чи Він мене чує,
Але сподіваюсь на те.
Іду, розмовляю із Господом,
А голова тим часом
Про земне, про дрібне думає.
Хто ж тоді у мені
Молитву читає, хто є Я?
Мабуть-таки – моя душа,
А душу Бог бачить і чує.
Тіло як одіж зноситься,
І, може, колись
Він дасть мені інше – молоде і красиве,
А разом із ним –
І голову, що навчиться
Не думати про дрібне,
Коли душа молиться...

МІЙ ЄРУСАЛИМ

Боже, милостивий будь мені, грішній!

Хто кличе: Отче! Хто волає: Ребе,
Чолом діткнувшись до Стіни Плачу.
До Тебе, Господи, усі шляхи, до Тебе –
Сльозами щастя тут за свій плачу.

Цілую це освячене каміння
Твоїх слідів – і вірити боюсь,
Що тут, перед Тобою, на колінах
На краю світу наяву стою.

Відважуюсь на муки – уявити
Дорогу до Голгофи і – пройти.
На Віа Долороса мальви квітнуть,
Дива Твої одвічні в простоті.

У саяві пагорби Єрусалима,
У Небесах Небес Свята гора.
Відлунне в камінні: «Це Людина!»
І світ в чеканні знову завмира...

ВЕРБОВЕ СОЛО

Ні як не розпогодиться весна.
А під вікном розкрила парасолою
Верба, вербичка – у дворі одна,
І заспівала своє перше соло.

Їй в унісон співає квітня сон,
Ще тільки сон, але вже скоро-скоро
Натисне квітень сонячний клаксон –
І зазвучить усе живе у хорі,

В хоралі радості, в чеканні див
Перейдем ще одну дорогу хресну,
Цілюючи розп'яття кожну весну
Й пізнаючи, хто нас не розлюбив...

Ні як не розпогодиться весна.
Але звучить у світ вербове соло,
І пензликом зелена парасоля
Небесну писанку малює край вікна.

* * *

А ти мене услід перехрестив –
Побачила, оглянувшись на сходах,
Шептав молитву і вловив мій погляд
Очима океану гиркоти.

В сухому листі фіалковий цвіт,
Мов листя – й ми, ховаємо од вітру
Свою весну, свій обережний квітень,
Мальований промінчиком просвіт.

Я вдам, що не помітила, як ти
Перехрестив услід мою тривогу.
І я так само, вслід, прошу у Бога
Тебе мені спасти і зберегти.

Щасливі сльози – мов сліпі дощі,
Просвіт проміння у сухому листі,
Цвіт фіалковий у посередмісті...
Дивися вслід. Молитвою звучи.

МОРЕ В КЕМЕРІ

Двома руками молитесь мечеть,
а я – триперстно
В чужім краю душі шукаю твердь
Небесну.
Сузір'я обертаю у твій бік
в нічному морі,
Де місячного саява сердолік
золотить зорі.
Цикади в горах – ніби цвіркуни
у нашім полі.

Сузір'я Риб у мій бік поверни –
прошу у долі.
Прошу у зір, у неба і води:
прийміть від мене
Мій причастинок – вдячності меди,
жаркі, червлені.
Краплинка вічності у келиху вина
іскриться.
На двох долонях різні письмена.
Одне звершиться.
І там записано: ви в цьому світі є!
Пізнайте щастя.
Моя зоря з моєї чаші п'є
Морське причастя.

ПРОЩАННЯ

Бджоли біля криниці співають сонця меди,
Яблуна віддзеркалює зчитаний зодіак.
Солодко, бо серпнево, пахнуть городи й сади,
Спасівський Лев золочений
нацарювався всмак...
Скільки разів було це в кінематографі снів,
Скільки разів збулося! Ще більше – і не збулось.
Сніся мені, мій раю, пеклом печи мені...
Спасівський Лево, без мене сая над моім селом.

ВЕРЕСЕНЬ

І досвід маю, й знаки – все було,
Але здавалось, все одно здавалося,
Що затишного вересня тепло
У мить не відлетить пташиним галасом.

А бачила ж, як відцвітає льон,
І клумба полотніс чорнобривцями.
І ранній вечір моститься на трон
Дрібним жучком зі згорнутими крильцями.

За спиною нікого, лиш терни,
Завіяні в тумани неприкаяні,
Та сни про все, що вже було, – лиш сни.
Хіба не знала, що стою вже крайньою?

Краплини синіх ягід в сивині.
Зойк сухозлітки на плечі у вересня...
А той жучок співає десь на пні
Про те, що в його сад весна повернеться.

ОТА СТЕЖИНА...

Присвята без імен

Ота стежина, стежечка край поля,
Де листя сипле срібна ще тополя,
Де багрянні дуб, сиві терен,
Де золото кленове сяє в стернях, –
Чого вона без мене не засне,
Хто з нас кого у ніч не прожене?

Були б уже чужими ті тополі,
Вже забуття вместилося на престолі,
Все почорніло – стерні й сиві терни –
Від непростень, навічних неповернень...
І лиш вона, копитами пририта,
Крізь куряву п'ятми щоночі світить.

Ота стежина, стежечка край болю,
Край світу, що розідраний надвоє.

СОН КУПАЛЬСЬКОЇ НОЧІ

Аж сяє річка. Посеред води
Русалка зірку заплітає в коси.
І виглядає: де той, що ходив
Над берегом, що вранці трави косить
Щоліта і поранених суниць
Плачів не чує, снів її не чує?
Стомившись, ляже в лузі горілиць,
Зажмуриться – і не помітить чуда.

Пливе русалочка в купальську ніч,
А косареві сніться річка й зірка
У косах, у мінливості облич
Невпізнаних – і так від того гірко!
Хитається над сном його чебрець,
Сунички плачуть, зранені косою,
І хтось такою ніжною рукою
Пускає в чуб легенький вітерець...

ЗНАК РИБ

Валентині Давиденко

Душа із фарб, що піднімає хвиля,
просвічена від гребеня і вглиб,
До таїни подвійних знаків Риб,
від шторму – до впокореного штилю.
Пісок і небо – з жовтого у сине.
Очам пастель холодна у тонах.
Темніє хвиля там, де глибина,
і світиться у променях на віях.
Але не проглядається до дна,
Де Риб – що врізнобіч – єднає Знак.

ОЛІ

Це вже записано у кадр цього вікна,
В світлину ранку, в кінострічку
Твоєї долі і мого життя.
Цей хрест триперстий,
Схований у помах руки з вікна,
Услід тобі, униз – із п'ятого поверху,
На рівні пташиної співанки
І білки на верхівці горіхового дерева,
Що ходить до нас у гості по горішки
Її по нашу радість, що вона
Її вже приручила.
Це все записано,
І ще ти не знаєш про те,
Що колись тихий ранок
Змусить тебе все це прочитати,
Коли погляд твій
Злетить на моє порожнє вікно.
Але й тоді не бійся, бо услід
Мій хрест триперстий,
Схований у промінь,
Благословить твій день, твоє життя,
І перепинить сльозу – кине білка тобі під ноги
Золотий горішок згори,
А в ньому сонце
Моєї вічної любові.
Прочитаєш її й посміхнешся.
Але то колись,
А зараз – мій помах руки з вікна
На рівні пташиної співанки
Непомітно малює хрестик,
Що берегтиме твій день, твою долю,
Олю...

* * *

Не питай мене, що таке вірші.
Ти не знаєш? І я не знаю.
Щось таке, без чого ми інші.
Смертні – без обіцянки раю.